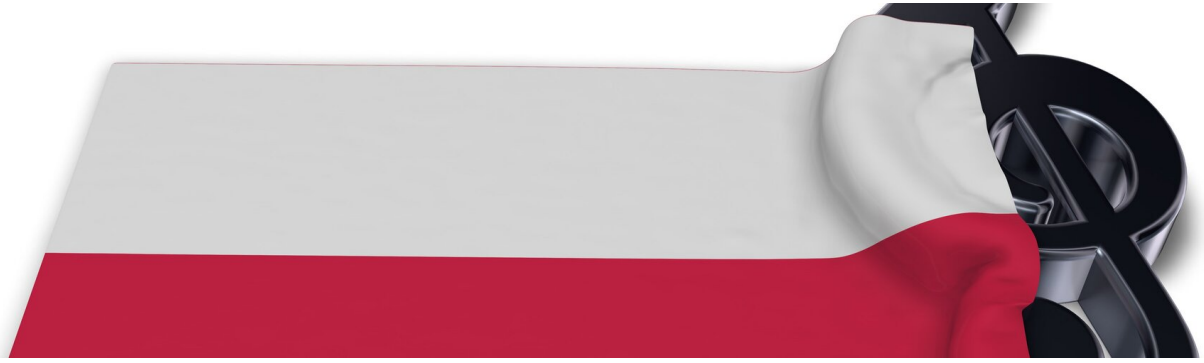

Wojciech Kilar i jego następcy

- [Wojciech Kilar i jego następcy](#)

Wojciech Kilar i jego następcy

Źródło: online-skills.

Ważne daty

1932-2013 - lata życia Wojciecha Kilara

1953 - rok urodzenia Krzesimira Dębskiego

1955 - rok urodzenia Zbigniewa Preisnera

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki. Uczeń:

1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (w całości lub fragmentów):

b) muzyki jazzowej i rozrywkowej;

2) rozpoznaje ze słuchu:

e) aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band i zespół folkowy;

3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;

4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łączyć muzykę z innymi obszarami wiedzy):

b) rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki;

c) werbalizuje emocje i odczucia;

d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki:

a) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokalno-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa oraz do wyboru: sakralna, filmowa, teatralna i inne);

7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. (...) Wojciech Kilar.

8. Potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne, argumentując swoje wybory.

III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń:

1. zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;

Nauczysz się

charakteryzować muzykę filmową;

opisywać polskich kompozytorów muzyki filmowej;

rozpoznawać ze słuchu utwory muzyczne;

stosować właściwą terminologię muzyczną.

Znaczenie muzyki w filmie

Kinematografia łączy elementy wielu dziedzin sztuki, m.in. teatru, plastyki, muzyki.

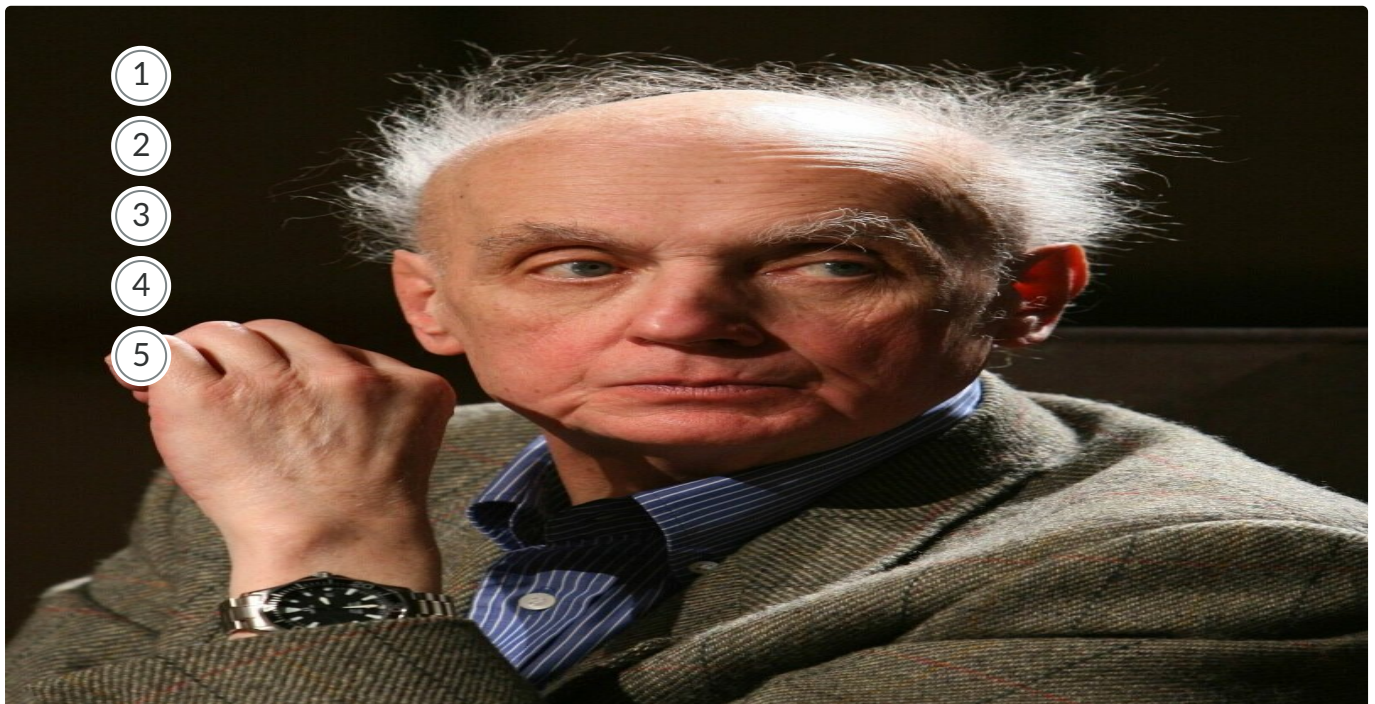
Początkowo w filmach niemych ścieżka dźwiękowa wykonywana była na żywo, najczęściej

przez pianistów. Z czasem, wraz z rozwojem technologii, możliwe było jednocześnie odtwarzanie obrazu i dźwięku, co wpłynęło na powstanie nowego gatunku – muzyki filmowej.

Wojciech Kilar – mistrz polskiej muzyki filmowej

Polonez Wojciech Kilar był jednym z najwybitniejszych kompozytorów muzyki filmowej. Współpracował z reżyserami polskimi i zagranicznymi, m.in. Andrzejem Wajdą, Krzysztofem Zanussi, Kazimierzem Kutzem, Romanem Polańskim, Francisem Fordem Coppolą, Jane Campion. Skomponował muzykę do około 170 filmów. Najślynniejszym przykładem jego twórczości jest *Polonez* z filmu *Pan Tadeusz* w reżyserii Andrzeja Wajdy. Utwór odwołuje się do polskiej tradycji szlacheckiej i wykorzystuje elementy ludowe.

Jesienią 1996 roku Wojciech Kilar mówił o sobie: „Myślę, tak siebie oceniam, że jestem człowiekiem wesoło-smutnym, jak taki akord, bardzo banalny, używany od czasów impresjonistów – molowy z dodaną małą septymą”.

1

Kilar Wojciech
ur. 17 VII 1932, Lwów
zm. 29 XII 2013, Katowice
kompozytor;

2

Od 1998 członek PAU; twórczość początkowo pod wpływami I.F. Strawinskiego, B. Bartóka
Oda Béla Bartók in memoriam (1957), także jazzu *Riff 62* (1962).

3

W późniejszym czasie Kilar zaczyna zagłębiać się w neoprymitywizm i neofolklorizm
Krzesany na orkiestrę (1974), poemat symfoniczny *Kościelec 1909* (1976); *Siwa mgła na baryton i orkiestrę* (1979), *Exodus na sopran, chór i wielką orkiestrę symfoniczną* (1981), *Angelus na sopran, chór i orkiestrę* (1984), *Orawa na 15 instrumentów smyczkowych* (1986), *September Symphony* (2003).

4

Wybitny twórca muzyki filmowej, stworzył ilustracje muzyczne do ponad 100 filmów, m.in.: K. Kutza (*Sól ziemi czarnej* 1969, *Perła w koronie* 1971, *Śmierć jak kromka chleba* 1994), R. Polańskiego (*Pianista* 2001), A. Wajdy (*Ziemia obiecana* 1974, *Pan Tadeusz* 1999, *Zemsta* 2002), K. Zanussiego (*Struktura kryształu* 1969, *Iluminacja* 1973, *Barwy ochronne* 1976), F. Coppoli (*Drakula* 1992), R. Polańskiego (*Pianista* 2003, nagrodzony Cezarem) i muzyki teatralnej. Laureat wielu nagród, 1980 otrzymał nagrodę państwową I stopnia; 2012 odznaczony Orderem Orła Białego.

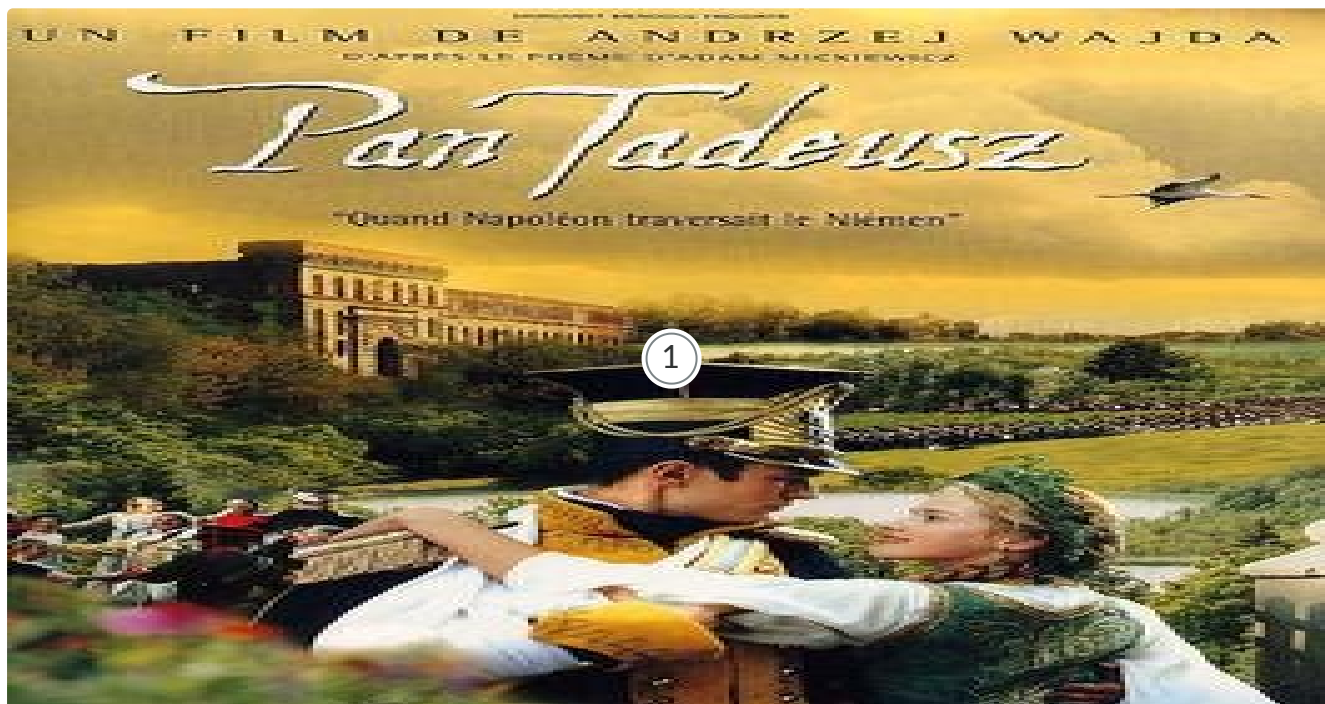
5

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Kilar-Wojciech;3922181.html>

Wojciech Kilar (1932-2013), wikimedia.org, CC BY 3.0

Polecenie 1

Wysłuchaj *Poloneza* z filmu *Pan Tadeusz* w reżyserii Andrzeja Wajdy. Opisz emocje towarzyszące Ci podczas słuchania, wymień skład wykonawczy, brzmienie jakich instrumentów rozpoznajesz?

1

Polonez z filmu *Pan Tadeusz*, autorstwa Wojciecha Kilara

Wykonawca: China Philharmonic Orchestra, Yang Yang (dyrygent)

Źródło: THE 3rd POLISH CULTURE FESTIVAL IN BEIJING

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PWhNEO4zT>

Plakat z filmu „Pan Tadeusz” (1999) , Wikimedia, domena publiczna (ilustracja) / Wojciech Kilar, Polonez z filmu „Pan Tadeusz” (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Następcy Wojciecha Kilara

Krzysztof Dębski

Krzysztof Dębski jest polskim kompozytorem muzyki filmowej. Napisał ścieżkę dźwiękową do ponad 50 produkcji, m.in. *Cudownego dziecka* Wojciecha Dzikiego, *Ogniem i mieczem* Jerzego Hoffmana, serialu *Ranczo* emitowanego na stacji TVP1. Jednym z jego najbardziej znanych dzieł jest *Polonez Husarii* z filmu *Ogniem i mieczem*. Utwór wykorzystuje formę stylizowanego *poloneza*, poprzez wykorzystanie sekcji dętej, prowadzącej temat kompozycji, oraz sekcji rytmicznej (kotły, talerze) przypomina marsz wojskowy.

1

Dębski Krzesimir
ur. 26 X 1953, Wałbrzych
skrzypek, kompozytor i dyrygent

2

1981–86 kierownik zespołu String Connection, z którym występował na festiwalach jazzowych w kraju i za granicą; jako aranżer i dyrygent współpracuje m.in. z A. Makowiczem; utwory orkiestrowe (Sinfonietta 1993), kameralne (Skane Quartet 1987), wokalnie-instrumentalne (Missa brevis 1988), kompozycje jazzowe, muzyka elektroniczna.

3

Dębski tworzył muzykę między innymi do takich filmów jak:
Kingsajz J. Machulskiego z 1988 roku,
Ogniem i Mieczem w reżyserii J. Hoffmana z 1999 roku,

W pustyni i w puszczy w reżyserii G. Hooda z 2001 roku,
Pieniądze to nie wszystko, J. Machulskiego z 2001 roku,
Ranczo Wilkowyje W. Adamczyka z 2007 roku,
Sztos 2 O. Lubaszenki z 2012 roku

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Debski-Krzesimir;3892310.html>

Krzesimir Dębski, autor fotografii: Jarosław Roland Kruk, Wikipedia, CC BY 3.0

Polecenie 2

Wysłuchaj kompozycji *Atak kmienci* z filmu *Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem* w reżyserii Jerzego Hoffmana. Opisz jakie emocje wywołuje muzyka i narysuj kadr filmowy, który mógłby odzwierciedlać muzykę.

1

Krzesimir Dębski, *Atak kmienci* z filmu *Stara baśń*

Wykonawca: Różni wykonawcy

Źródło: RMF Classic- Najpiękniejsza Muzyka Filmowa vol. 1

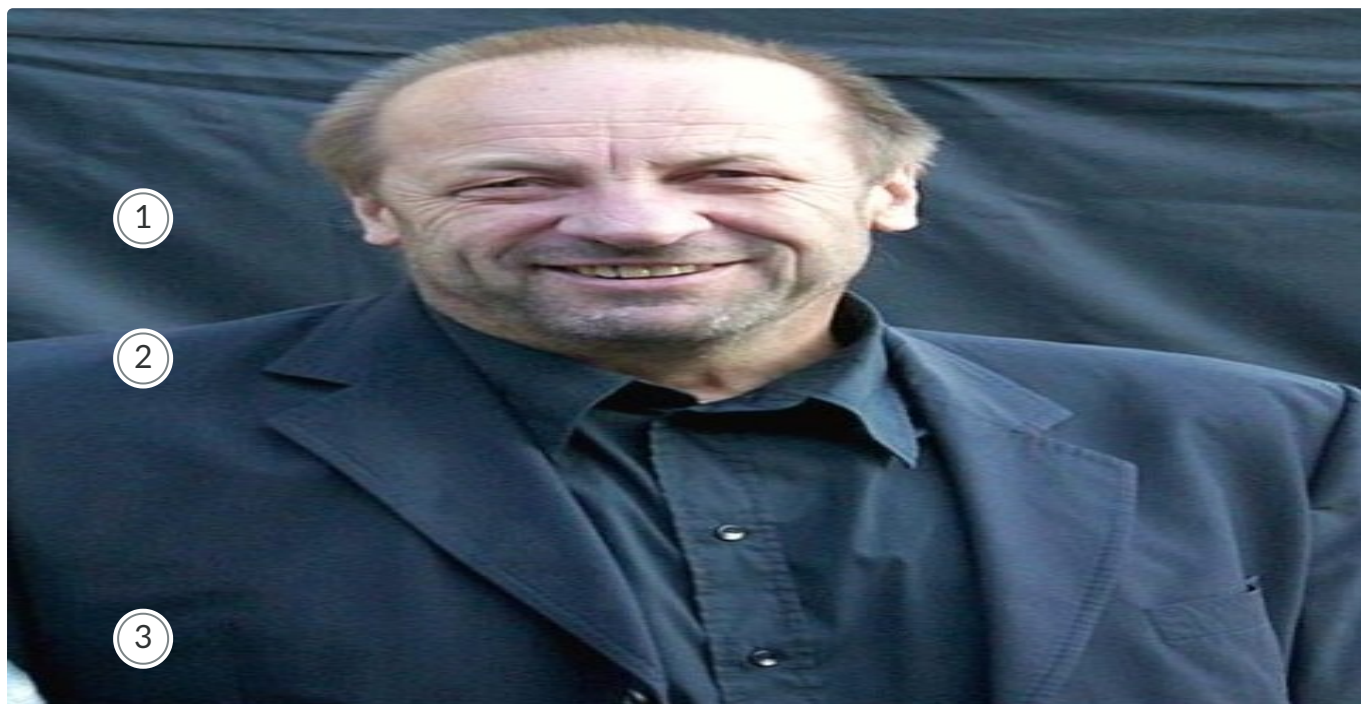
Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PWhNEO4zT>

Plakat z filmu „Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem.”, filmweb.pl (ilustracja) / Krzesimir Dębski, „Atak kmienci” (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Zbigniew Preisner

Zbigniew Preisner jest polskim kompozytorem muzyki filmowej. Samodzielnie uczył się gry na gitarze i fortepianie, nigdy nie ukończył szkoły muzycznej. Pierwsze kompozycje zaczął pisać już w liceum. Jest twórcą ścieżki dźwiękowej do wielu filmów polskich oraz zagranicznych, m.in. cyklu *Dekalog* Krzysztofa Kieślowskiego, *Zabić Księdza Agnieszki*

Holland, *Podwójne życie Weroniki* Krzysztofa Kieślowskiego. Muzyka do ostatniego z wymienionych filmów przyniosła mu ogromną sławę.

1

Preisner Zbigniew
ur. 20 V 1955, Bielsko-Biała
kompozytor

2

Od 1978 współpracuje z Piwnicą pod Baranami w Krakowie; zyskał rozgłos muzyką do filmów, zwłaszcza w reżyserii K. Kieślowskiego (*Podwójne życie Weroniki*, 1991–93 nominacje za muzykę: do Oscara i Golden Globe Award, *Dekalog*, nominacja do Cezara); *Requiem dla mojego przyjaciela* (1998).

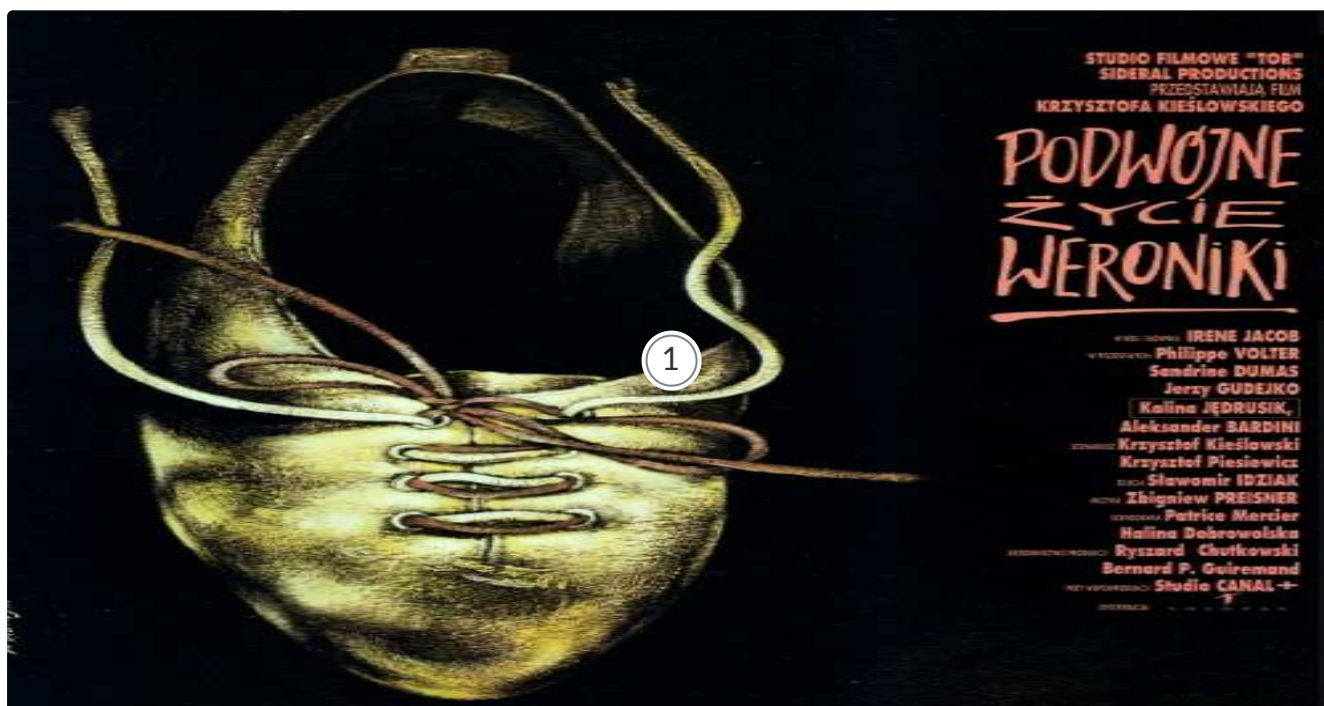
3

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Preisner-Zbigniew;3962040.html>

Zbigniew Preisner, Wikipedia, CC BY 2.0

Polecenie 3

Wysłuchaj poniższego utworu i zwróć uwagę na charakter utworu, oraz jego obsadę wykonawczą. Czy potrafisz wskazać jakim głosem operuje śpiewaczka? Swoją odpowiedź skonsultuj z nauczycielem.

1

Zbigniew Preisner, *Van den Budenmayer: Concerto en mi mineur* z filmu *Podwójne życie Weroniki*

Źródło: La Double vie de Véronique

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PWhNEO4zT>

Plakat z filmu „Podwójne życie Weroniki”, wikimedia / Zbigniew Preisner, *Van den Budenmayer: Concerto en mi mineur* (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Polecenie 4

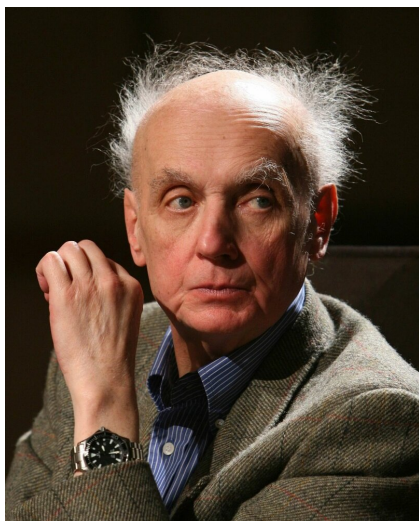
Z pośród wysłuchanych na dzisiejszych lekcji utworów wybierz jeden, który się Tobie najbardziej podobał. Uzasadnij swój wybór. Podziel się swoim wyborem na forum klasy.

Ćwiczenie 1

Dopasuj imię i nazwisko kompozytora do ilustracji.

Krzesimir Dębski

Zbigniew Preisner

Wojciech Kilar

Ćwiczenie 2

Zaznacz zdania prawdziwe.

- ☐ Początkowo filmy nieme nie posiadały dźwięku.
- ☐ Muzyka nie wpływa na odbiór filmu.
- ☐ Muzyka filmowa to gatunek związany z kinematografią.
- ☐ Kinematografia łączy elementy plastyki, teatru i muzyki.

Ćwiczenie 3

Wysłuchaj nagrania. Zaznacz imię i nazwisko kompozytora dzieła.

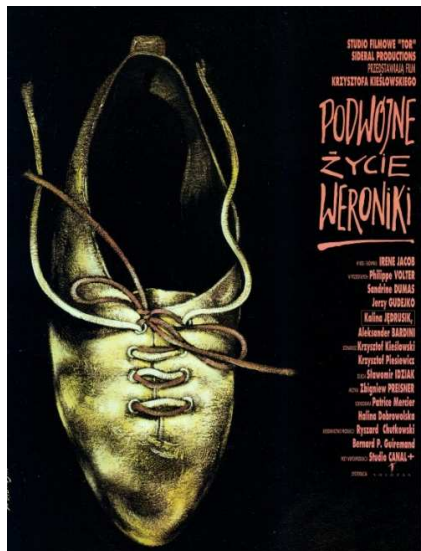
Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PWhNEO4zT>

- ☐ Zbigniew Preisner
- ☐ Wojciech Kilar
- ☐ Krzesimir Dębski

Ćwiczenie 4

Dopasuj twórcę ścieżki dźwiękowej do filmu.

Wojciech Kilar

Zbigniew Preisner

Krzesimir Dębski

Ćwiczenie 5

Zaznacz tytuły filmów, do których muzykę napisał Zbigniew Preisner.

☐ Podwójne życie Weroniki

☐ Ogniem i mieczem

☐ Ranczo

☐ Zabić Księdza

☐ Pan Tadeusz

Ćwiczenie 6

Wysłuchaj nagrania. Zaznacz tytuł kompozycji.

Materiał audio dostępny pod adresem:

<https://zpe.gov.pl/b/PWhNEO4zT>

☐ Pieśń kmieci z filmu Stara baśń. Kiedy słońce było bogiem.

☐ Podwójne życie Weroniki

☐ Polonez z filmu Pan Tadeusz

Ćwiczenie 7

Uporządkuj chronologicznie polskich kompozytorów muzyki filmowej.

Zbigniew Preisner

Wojciech Kilar

Krzysztof Dąbowski

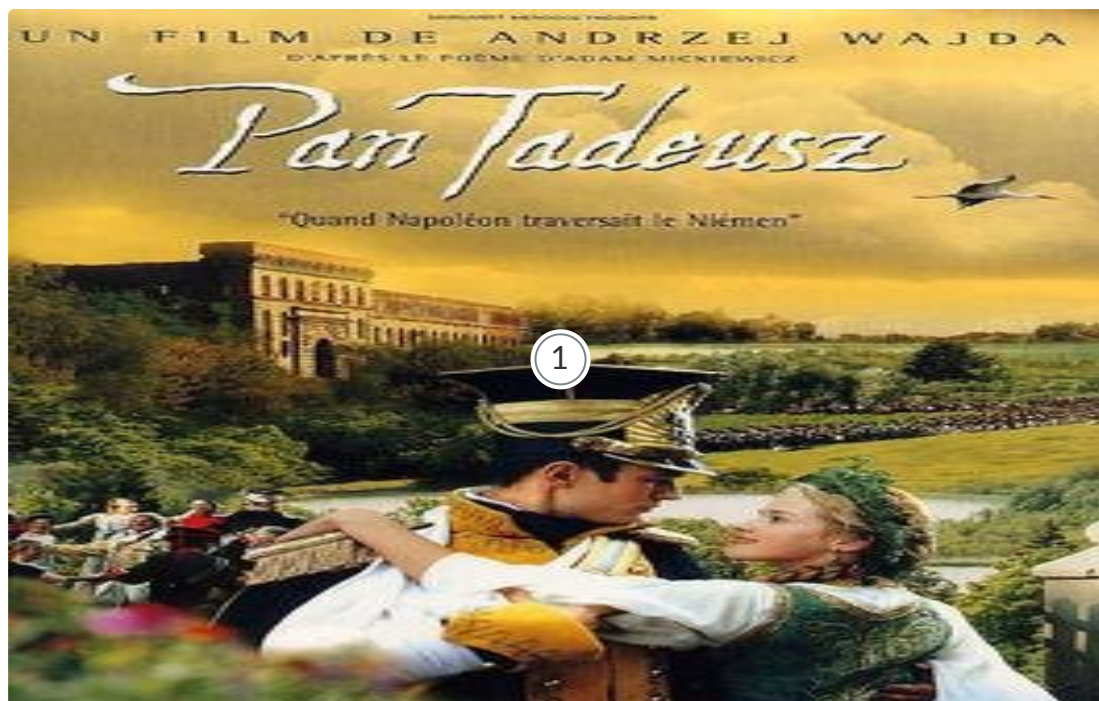
Słownik pojęć

Polonez

polski taniec narodowy tańczony parami w chodzonym korowodzie; też: muzyka do tego tańca lub utwór muzyczny oparty na jego rytmie.

Źródło: sjp.pwn.pl

Biblioteka muzyczna

1

Polonez z filmu *Pan Tadeusz*, autorstwa Wojciecha Kilara

Wykonawca: China Philharmonic Orchestra, Yang Yang (dyrygent)

Źródło: THE 3rd POLISH CULTURE FESTIVAL IN BEIJING

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/b/PWhNEO4zT>

Plakat z filmu „Pan Tadeusz” (1999) , Wikimedia, domena publiczna (ilustracja) / Wojciech Kilar, Polonez z filmu „Pan Tadeusz” (utwór) / online-skills, CC BY 3.0

Bibliografia

Cieszę się darem życia. Rozmowy z Wojciechem Kilarem przeprowadzili Klaudia Podobińska i Leszek Polony, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 2014.

Józef Chomiński, Krystyna Wilkowska-Chomińska, *Historia muzyki*, PWM, Warszawa 1989.

Ryszard Wolański, *Leksykon polskiej muzyki rozrywkowej*, wyd. Morex, 1995.

<https://encyklopedia.pwn.pl/>